

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Tompá Mihály-utca 10. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás. Telefon-szám: 52. Telefon-szám: 52.	Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN. Kiadó laptulajdonos: ID. RÁBELY MIKLÓS.	Az előfizetés díja: Egész évre . . . 8 korona. Fél évre . . . 4 korona. Egyes szám ára 20 fillér. A hirdetés díja: Egy háromhasábos petítor térfogata . . . 12 fillér. Nyilttér sora 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni kívánják. A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Márcziusi ünnepek.

Most is lelkesen és impozáns ünnepek keretében áldozott a nemzet, a szabadság hajnalhasadásának emléknapján, a hazafiság ébren élő magasztos érzületének. Országszerte ünnepelt a nemzet apraja-nagyja, vallás, osztály és rangkülömbőség nélkül. Ebben nyilvánul meg évről-évre a szabadság, testvériség és egyenlőség elvének diadala — és ez az a maradandó lelkesítő érzet és emlék, melyet az 1848—49-es események örökre leszegeztek.

Vármegyénk és városunk közönsége is ismert hazafiságához hűen ünnepelte a napot. — Összes középületeinken és hivatalainkon nemzeti színű zászló lengett, mely szemlélhetőleg figyelmeztette azokat, kik talán feledékenyek lennének, hogy márczius 15-ike van.

Az iskolákban ez alkalommal a nagy nyilvánosságnak szánt ünnepek, tekintettel a sokféle gyermekbetegségekre, szűk keretben folytak, a mi egészen helyes és tapintatos intézkedés is volt. Ellenben a

„Kaszinó,” a „Polgári Olvasó-kör” és a „Kath. Olvasó-egylet” szépen rendezett lakoma keretében ünnepelte a nagy napot.

Emelte a lakomák tényét, hogy a hármass elvhez képest azon minden vallásu, rangu és rendű férfiak, sőt még lelkes honleányok is részt vettek.

Emelte annak hangulatát és magasztosságát, hogy mindenhol magyaros szívből fakadó, hatalmas és gyújtó szónoklatok hangzottak el.

Az ünnepekről a következőkben számolunk be:

Az állami elemi fiúiskolában a márcziusi ünnepség reggel 9-kor kezdődött szépszámu intelligens közönség jelenléte mellett. A növendékek a Hymnuszt, Talpra magyart és a Szózatot énekelték. Volt két szavalt és az ünnep jelentőségét Nagy Zoltán tanító a gyermekek feltogásához és gondolkodásához leginkább illő módon ismertette. Már a formája is igen szerencsés volt, mert egy nagyapának az unokájával folytatott párbeszéd alakjában méltatja márczius idusának nagy jelentőségét. A jelen voltak élvezettel hallgatták és lelkesen megéljeneztek az előadást.

Az állami elemi leányiskola nő-

Kossuth-nyitány, Kernertől, előadta a gyári zenekar, *Schuch* Ferencz finom zenei érzékre valló kitünő dirigálása mellett.

Szabad előadás. A program szerint ezt dr. Baltazár Dezső, az országos ref. lelkészegylet elnökének kellett volna tartani, de ebben akadályozva lévén, Kiss Ferencz püspökladányi ref. lelkész ugrott be az utolsó pillanatokban. A szónoki ihlettel gazdagon megáldott pap az életből merített okos beszéddel vezette be az estélyt, a mely nem mondható egyházi beszédnek és e kérdést ügyesen oldotta meg a modern gondolkodású és széles látókörű, türelmes, művelt lelkű lelkész. Előadása kezdetén az istenségből indult ki s levezető fonálán azt fejtegette kétségbevonhatlanul indokolva, hogy az az igazi földi ember, ki istentől, mert ez erény, e tudat szári le, vagyis ebből ered a telebaráti, a családi és hazaszeretet, mely a népeket egy hazába kapcsolja és öleli össze. Ez a tudat és az isteni ihlet az, mely az embert minden földi jóra serkenti s ennek tulajdonítja, hogy midőn a lelkészek árváinak sorsáról van szó, a közönség telekezet nélkül még messze vidékekről is elzarándokolt az estélyre.

Aradi emlékek. *Hanusz* Antal karnagy vezetése alatt lelkesedéssel és művészi összhangban énekelte az ózdi gyári dalárda.

Költevények. Irta és felolvasta *Szuhay* Benedek sajtó-kápolnai ref. lelkész, tudomásunk szerint főgimnáziumunk egykori jeles növendéke. A költői lelkületű lelkésztől már sok költemény jelent meg, melyet illetékes helyen méltó bírálatban részesítettek, mi tehát csak annyiban bírál-

vendégeink ünnepélye délelőtt 10 órakor kezdődött szép közönség jelenléte mellett. A növendékek hazafias énekeket s szavaltokat mutattak be. A nap jelentőségét *Baláthné* Gyürky Margit tanítónő ismertette meg a növendékekkel, ügyes, kerekded beszédben.

A főgimnáziumban. A főgimnáziumi „Tompá önképzőkörnek” s vele együtt az egész ifjuságnak az idén a járványos időre való tekintetből le kellett mondania arról, hogy a múlt évekhez hasonlóan a szokásos keretben az egész város közönségének bevonásával, körmennettel s a „Tompá”-szobor megkoszorúzásával kapcsolatban ünnepelje meg a nagy nap emlékét. Így hát csak ifjusági ünnepély volt a torna-csarnokban, melyet dr. Veress Samu igazgató tartalmas szavai nyitottak meg. Nagy hatás mellett szavaltak *Stolez* Zsigmond és *Ardai Dezső* VIII. o. t., *Tóth Géza* ifj. elnök pedig alkalmi beszédet tartott ügyesen, talpraesetten. Az ifj. énekkar hazafias dalokat adott elő. Végül a gyengélkedő *Marion István* tanár-elnök nevében és helyett dr. Wallentinyi Dezső zárta be az ünnepélyt a 48-as eszméknek és azok nagy jelentőségének fejtegetésével, általánosabb és egyetemesebb szempontokból vevén bírálat alá azokat. Majd a márcziusi pályázatok eredményét és nyerteseit kihirdetvén, hálával emlékezett meg azokról, kik nemes adományaikkal támogatták ez alkalommal is az iskolát, illetve annak törekvő és munkás tanulóit.

hatjuk, hogy azt oly kedvesen olvasta fel és bilincselte le a szíveket, mint ahogy tartalmában zeng és beszél.

Polonaise de concert. Zongorán előadta dr. *Beller* Jenőné urasszony. A bájos fiatal, szőke asszonyt óriási tapsvihar fogadta a dobogón, midőn lenge alakjával, gyönyörű esokorral a kezében megjelent. Mi még nem ismertük a valóban művésznőt, de midőn tudósítunk a már ismerős közönséggel együtt tapsolt, illetve előlegezte neki az elismerést, nem csalódott, mert kiváló finom művészi játékával kiérdemelte a babért. De másképp nem is lehet, mikor valaki bájos és még gyönyörűen kezeli a billentyűt is. Természetes, hogy többször megajrázták és eljátszott egy pár szívet megindító magyar dalt is.

Istenért és Szabadságért. Melodráma. Szerzők: *Szuhay Fövenyessy*. Szavaltá: *Éles* István zeherei ref. lelkész. Kísérték: harmoniumon a szerző *Fövenyessy*; tároगतón *Vitkay* Bezzalan; bariton szóloval *Jánossy* Antal; ének-duettel *Gaál* György és *Joób* Sándor; férfikkal az ózdi gyári dalárda. A nagy *Rákóczi* és buidog társa megdicsőült hontalan lelkét szólaltatta meg e melodrámban a szerző és indította hangyekre a közönséget. *Éles* István ugy szavalt, mintha csak *Rákóczi* táborában szolgált volna, mint fiatal kurucz vitéz, tájadalmas és nem tulzott kitörései úgy járták át a szíveket, mint a hontalanokét a hazától való bucsu pillanatában, a vesztett haza sorsán a keserűség és a labenczokra szórt átok. A harmonium és tároगतó együtt sirt, zokogott a bujdosókkal és mint egy tájadalmas viszhang tért vissza időnkint *Jánossy* remek ba-

TÁRCZA.

Műestély Ózdon.

Irta: RIMAVÖLGYI.

A szomszédos borsodmegyei ózdi vasgyár telepén, a „Felsőborsodi ref. egyházmegye” t. hó 12-én magas színvonalon álló műestélyt rendezett. Az estélyt ügyes és széleskörű rendezési munka előzte meg, melynek meg is volt a remélt eredménye, mert azt hisszük, hogy ilyen estély még nem sok volt a magas kulturát művelő gyártelepen s az bármely nagy városba beillett volna. Az érdem és köszönet mindenesetre a gyár vezetőségét és a nagyon intelligens, finom, előzékeny modoru gyári és bányá tisztikart illeti, kik a ref. egyház és más vallás hiveit is igen szives vendéglátásban részesítették. De nem is csoda, mikor a fővédnökök sorában: *Borbély* Lajos vezérigazgatót, *Dókus* Ernő világi főgondnokot, *gróf Serényi* Béla minisztert és *gróf Tisza* Istvánt találtuk. Már ezen magas rangu és kiváló férfiak egyénisége is biztos garancia volt arra, hogy a ref. egyházmegye nemes törekvést tűzött maga elé célul, melynek anyagi eredménye a magyarországi ref. lelkész árvák „Kalvineum”-a javára hullott. — A műestély az Olvasóegylet nagytermében folyt le, melyben circa 500 ember talált megfelelő kényelmes ülő helyet, légfűtés és pazar villanyvilágítás mellett. Az estély műsorát sorra vesszük és az alábbiakban adjuk:

Hasonló lelkesedéssel ünnepelt a gymn. **Pósa önképzőkör** is. Komáromy Géza tanár-elnök a 48-as időkre való visszapillantás keretében inti az ifjúságot, hogy a 48-as eszméknek kivívása által megalapozott tudományon az igazi magyar nemzeti állam betetőzése az ifjúságra, a jövő nemzedékre vár; buzdítja és lelkesíti őket, hogy egy szívvel, egy lélekkel, egy akarral lassan munkához, mert csak így jöhet el az a boldogabb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajkán. Nagy hatással szavaltak: Frenyó Dezső, Eisele Ottó és Komonyi Lajos. — Alkalmi felolvasást tartott 1848-ról és a jobbágyok felszabadításáról Varga Lajos VI. oszt. tan. Úgyes beszéddel zárta be az ünnepélyt Angyal Kálmán ifjúsági elnök. (ya)

A Kaszinóban hatvanan jelentek meg a hazafias ünnepély alkalmából rendezett társas vacsorán. Az asztalfőnél *Bornemisza László* főispán és *Szakall Vincze* árvaszéki elnök között *Medveczky Sándor* igazgató foglalt helyet, ki az ünnepi beszéd megtartására felkért s a megjelenésben akadályozott dr. Baksay Dezső helyett „ugrott be” alkalmi szónoknak. Mendszajuk, hogy a magára vállalt nehéz feladatot igazán derekasan oldotta meg. Tartalmas, színes, egészséges társadalmi és közéleti igazságoktól szinte dzsuzadó beszédet mondott, melyet mindvégig nagy figyelemmel hallgattak s lelkesen megélték.

Sajnáljuk, hogy a beszédet nem közölhetjük, de az ünnepi szónok kérelmünk elől azzal tért ki, hogy mivel csak az utolsó pillanatban vállalta, de örömmel e szerepet, már nem volt ideje beszédet készíteni. Mi, kik ismerjük *Medveczky* ügyességét és képességét, ezt el is hisszük; s annál inkább nagyobb dicsőrével emlékezünk meg róla, ki szíve érzelmét és gondolatait oly szép formában tudta megtestesítve előnkbe tárni és oly szépen domborította ki a márcziusi eszmék és törekvések eredményét, mely a szabadság, testvériség és egyenlőség elveinek diadalra jutásában domborodott ki.

Utána szólásra emelkedett *Komáromy István* tb. főjegyző, lapunk szerkesztője köszöntötte fel a szabadságharc híveit: a honvételeket. Beszéde lelkes volt, szónoki hévvel és lendülettel adta elő mélyen járó gondolatait, melyekből csillogott a hazafias érzelmek melegsége. A nagy tetszéssel fogadott beszéd így hangzott:

„Mélyen tisztelt Uraim!

Az előttem szóló igen tisztelt ünnepi szónok oly szépen és oly lelkesen emelte ki és ecsetelte a márcziusi szabad eszmék jelentőségét, az események folyását és hatását, hogy nekem

ritonja (az operában is megállná helyét), majd a szétvert kurucz tábor zeng belé keserves, bus dalával *Gaál, Jóh* és a dalárda gyönyörű kísérel akkordjaival. Majd végül felcsillan a remény és engesztelődés csillaga és a közönség felállva éneklé el a szereplőkkel együtt a Hymnust. — Szív nem maradt érintetlenül, és szem nem maradt könny nélkül.

Magánének. Nagyhatással előadta a fentebb megnevezett kitünő baritonista: *Jánosy*, zongorán kísérte, kifogástalan finom zenei érzékkel. *Hanuszik* karnagy.

Vig szavalat. Előadta: *Bodolay Miklós* visnyói ref. lelkész, egy gazdag humorral és előadási képességgel megáldott, jóképp, idősebb bácsi, ki pereczről-pereczre kacajra takasztotta a közönséget.

Négy eredeti dal. Hatalmas hangnnyal és precizitással énekelte a dalárda.

Zárszó. Elmondotta *Kiss Ferenc*, ki akkor árulta el a közönség előtt, hogy ő nem dr. *Baltazar*, de *Kiss*. Remek szép szavakkal köszöntö meg a gyári vezetőségnek és a szereplőknek áldozatkészégét, hogy a nemes ügy iránt oly nagy mértékben fellelkésedtek s a szép ünnepélyt bezárta.

Ez után végzetül a zenekar játszotta el *Weber Nagy ábrándját*, a bűvös vadászt, oly dicsőretre méltó zenei talentummal és betanulással, hogy egy első rangú katonai zenekartól sem várhattunk volna többet.

Most pedig jöjjön, a minék jönni kell: a táncz. A közönség e czéltől ketté oszlott. Az egyik rész maradt a nagy olvasóteremben, a mit

már szükségtelen lenne azokat bővebben tovább fűzőm.

Ez eszmék, a szabadságért fellángoló törekvések adták a szót 1848-ban a hazaszeretet tüzétől áthatott nagy hazafiak, lelkes és arany-szájú apostoli szónokok ajkára; ez eszmék adták a fegyvert az oroszslánszövü ifjú honvédek kezébe, hogy a magyar nemzet közel ezer éves alkotmányát megvédelmezzék.

Ezen idő óta e ragyogó eszmék és az 1848/49-es események azok a szikrák, melyek évről-évre tüzet gyujtanak az ifjú és öreg magyar szívekben és minden évben e mai szent napon országszerte, de még idegen világrészekben is, — hol egy magyar él és érez — lobbogó máglyákat gyujtanak a hazafiasság oltárán, mely fényesen világítja be a nem rabigában görnyedő összes művelt nemzetek életét.

Szent meggyőződésem, hogy ez eszmék soha nem fognak tompulni, de sőt, ha az ellen mérenylet követnének el, még inkább csillogóbb és élesebb éllel fogják ismét átjárni a szíveket. De az emberi lélek gyengeségével jár, hogy lehetnek idők és körülmények, melyek ez eszméket egy pillanatra a feledés homályának ködével burkolhatják.

Öröm, fájdalom, szomorúság, hazaszeretet, mind csak érzelmek, melyek az emberek lelkéből, szíve méhéből takadnak és azt csak bensőleg érezzük a keletkezés első pillanatában. És ezek az érzelmek a hatást, az alkotást csak akkor érthetik el, ha azok külsőleg is testet öltenek.

Ha nem jelezne szépen gondozott virágos sirdomb kedveseink pihenő helyét, bizonyára mindennapi gondjainkban elmélázva, sokszor feledékenyen járnánk el a mellett; ha nem jelezne egy busuló kurucz érzébe öntött alakja, a nagy Rákóczy és bujdosó társai nyugovó helyét, talán azt is könnyen mellőznénk el a nagy város utcza zajában; ha nem emelkedné díszes emlékoszlop az aradi vesztőhelyen, vidáman és gondtalan repülne el a felett is az utas, az aradi végtelen síkon.

De ha figyelmeztet bennünket valamely jel, akkor hiába előzi az idő az emléket és hiába kapkodja a rohanó szél el a gyujtó beszédeket és a fegyverek ropogását; — akkor önkénytelenül borulunk le az emlék előtt, melyben megtestesítve látjuk az örökké élő, nagy eszméket, a halhatatlan érdemeket és korszakot alkotó nagy eseményeket.

Ezek az emlékek az emberek, családok és nemzetek legdrágább kincsei. A Rákóczy-kori kurucz-idők után a magyar nemzetnek az 1848/49-es idők a legemlékeztetőbb és buzdítóbb emlékei: ezek pedig a nagy idők tanuinak, a szabadsághősöknek még ma is élő emlékoszlopoi, a vitéz öreg honvédek.

helyesen azonban egy nagyobb városi színháznak lehetne nevezni, mert remek dekorációval ellátott színpadon folyt le ez előadás. A közönség másik része pedig a nagy tisztí vigadóba vonult fel és síma parketten járták reggelig a szokásos táncokat az előre megállapított táncrend szerint. Fényesen sikerült bál nevet kell adnunk ennek, mert az a 60 pár, mely a négyesben szemben állt és a kristály tükrökről visszapattanó bájos hölgyek szemsugaraiban merült el és nem győzte bámulni a szép leányok és asszonyok lenge természetét és pazar kosztümjeit. Ezen reterádánknak igazat fog adni.

Eddig a történeti hűség kedvéért a valóság, azután feljött a nap és a szép hölgyek álomra tértek álmodni szépeket; a munkára teremtett és utalt férfi had pedig a munkaszatlok és padok mellé állott, mert 6 órát tujt a nagy műgözkürtje; a 150-re tehető idegen közönség pedig vonatra pakolt és mély hálával eltelve, boldog Isten veledet mondott a letűnt örökké emlékezetes kedves óráknak és a jó magyar testvéreknek.

Maradt végül még valami. Hálás elismeréssel kell megemlékezni *Osovth Zoltán* ózdi ref. lelkészről és *Zsarnay Mihály* bácsiról, gyári főtisztéről, az egyház gondnokáról, kik páratlan vendégszeretettel és figyelemmel fogadták a vendégeket, sőt még arról is gondoskodtak, hogy a le nem fekvőknek is legyen éjjeli szállása, szomjan senki ne távozzék és ha már meglátta az ígért földjét, fürödjek is meg a gyári fürdőbe felpumpázott Sajó vizében.

Mikor fájdalommal gondolok arra, hogy azok, kik szavukkal keltették fel a nemzetet, már oda lent pihennek; akkor örömtől könnyező szemekkel keresem sorainkban a még élő honvédeket, kik feláldozva mindent a szabadságért, a hazáért vakon rohantak az ellenséges ágyuk torkába és a szuronyok erdejébe, hol a biztos halál várt reájuk — és a ki megmenekült, az életét csak az Isten rendelkezésének, vagy pedig személyes bátorságának és vitézségének köszönhetette.

Ők voltak tehát azok, kikben a szabadság igéje testet öltött és az ő élő alakjaik azok az emlékoszlopok, a melyek örök időre ébren tartják bennünk a hazaszeretetet.

Az elköltözött vitéz bajtársak nyugodalmas és örökkön élő dicső emlékeinek fennállására és az életben levők egészségére írtam tehát poharamat, azzal a kívánsággal, hogy legendás nagy alakjuk még egy magyar lesz a földön felettünk lebegjen, hazánk felett örködjék, s ha kell harcza is vezessen!

Éljenek sokáig a mi öreg honvédeink!”

Több beszéd nem is hangzott el. A hangulat *Oláh Gyula* zenekarának hazafias jó nótái mellett emelkedett volt s a kitünő vacsorával, melyet *Gede István* szolgáltatott, mindenki igen meg volt elégedve.

A rimaszombati Polgári Olvasókör hagyományos szokásaihoz híven ünnepi beszédek, hazafias dalok s közvacsora keretében ünnepelte meg ez alkalommal márczius 15-ét.

Mintegy 200-an gyűltek össze az Olvasókör termeiben tagok, vendégek s ez alkalommal először asszonyok s leányok. Az ünnepély fényét nagyban emelte a kör kebelében alakult dalárda, mely *Bodor László* karnagy vezetése alatt számos hazafias dalt énekelt. Lelkes hangulatban folyt le az egész ünnepély.

Az első fogás után *Dr. Benyó Gyula* ügyvéd az ünnepély felkért szónoka emelkedett szólásra az ünnepi serleggel kezében, éljenzés s sokszoros helyeslés között mondotta el következő szép beszédét:

Igen tisztelt Uraim!

Amidőn a mai napot, mint a szabad és független Magyarország ujjaszületésének, — mint az emberi jogok és egyéni szabad érvényesülés biztosításának évfordulóját ünnepeljük, — lelkem önkénytelenül is visszazáll rég elmúlt idők, történelmi századok kódén keresztül egy másik nemzethez, mely a mienkkel sok tekintetben rokon volt, mely nemzet szabad, független, nagy és hatalmas volt.

A római nép, mely virágzásának delelőjén, dicsőségének, hatalmának a zenitjén, a kultura és kereskedelmi forgalom vezetőjeként szerepelt, — mely a művészet, tudomány, jóizlés és intelligencia képviselője s az akkori nagy világhatalom megtestesült repraesentansa volt, — ez a római nép szabadságát mindig féltékenyen őrizte.

Az egyik rokonító vonást is e klasszikus nemzet és mi közöttünk épen a szabadság iránti hő vágy, annak rajongó szeretete és a most ünnepelt márczius idusa adja meg.

Azon tényezők között, melyek az egyéni érvényesülést a legkülönbözőbb életnyilvánulásokban lehetővé teszik és biztosítják, legfontosabb a szabadság. Az emberre vonatkoztatva a szabadság jelenti az emberi erők háborítlan érvényesülését, az egyén öntudatos mozgását az arasznyi lét szabta határokon belül, vagyis egy olyan állapotot, mely az egyénhez egyedül méltó és az ember fogalmával egyedül összeegyeztethető. A római népnél a szabadság még ennél is többet jelentett. Ott a szabadság az egyéni megnyilvánulás legértékesebb kincsét, legdrágább ékkövéét képezte. Aki nem volt ott szabad, annak nem volt polgárjoga, jogokat saját magának nem szerezhetett, csak türés volt a sorsa, így a teljes jognélküliség állapotát szenvedte.

Csak természetes, hogy egy oly nép, mint a szabadságszerető római nép a zsarnoki uralmat nem tűrhette, mert ez ugy a köznek, mint az egyénnek legféltékenyebben őrzött kincsét: a szabadságot veszélyeztette. Midőn tehát *Julius Caesar* nagyratört, e nagyravágyást és zsarnoki hajlamot saját fiának *Brutusnak* keze törte meg, — azé a *Brutusé*, kinek szeretete *Caesar* iránt nem vala csekélyebb, mint a *Caesaré* ő iránt s aki nem is azért támadott fel ellene, mintha *Caesart* kevésbbé szerette volna, hanem mert

Rómát jobban szerette. A zsarnokság és haza fogalmának ezen eklatáns szembeállítását a szabadság iránti nagy tiszteletnek és feltétlen hazaszeretnek gyönyörű apoteosisát tárja elbénk. Költői idézetet használva:

Van a léleknek egy erős szava,
A nagyraívagy. A rabszolgában alszik
Vagy szűk körében bűnné aljasul.
De vérevel táplálván a szabadság,
Nagygyá növeszti, mint polgárerényt.
De hogyha tulerős, anyjára tör,
S küzd véle, mig elvérzik egyikök.

Caesar nagyraívagyott, ez sulyos büne volt, melyért sulyosan lakolt meg. Márczius idusa az önkényuralmat fojtotta el s megtörte Caesart, mivel még rövid időnek előtte hasztalan daczol az egész világ.

Márczius idusa a rómaiaknál a zsarnokság elnyomásának, nálunk a szabadság újjáébredésének napja. Lényegében egy mindkettő, csak a forma és körülmények változók. Mindkettőnél szabaddá lesz az egyén és a köz, mely egyesekből nagy egészet formál.

A nagy idő, a szabadság újjászületésének napja immár a történelemé, mely pártatlan kritikával fog ítéletet mondani a nagy eszmét szülő események felett. Az időt átengedjük a multnak, de annak emléke és a megszületett eszme élni fog közöttünk mindaddig, mig egy magyar ember lesz hármashérez övezte szép hazánkban.

A szabadság iránti érzék, annak hő szeretete történelmünkben és alkotmányunkban nem új keletű. A szabadságszeretet megnyilvánulását a történelmi idő különböző részeiben többször tapasztalta a magyar nemzet. A mélabus kurucznoták mindig emlékeztetni tognak bennünket azokra a legendába illő idökre, amely tele idealizmussal, a szabadság, egyenlőség, testvériség hármass jelszavát írta zászlájára s amelyben a szabadság harcászainak nem kisebb vezére vala, mint II. Rákóczy Ferencz. Az a Rákóczy, kinek birtoka fél Magyarországot felelelte s aki mégis élte alkonyát idegen földön, más nemzet vendégszeretében volt kénytelen eltölteni.

Kora elfogott volt, a nagy eszmét félreértették, — de az erkölcsi elégtétel nem maradhatott el. A késő utódok a kegyelet szent kötelességét némileg lerótták ugyan, de az anyagi sikert s a megérdemelt hálát a nagy térfü életében meg nem érheté.

Közállapotaink kedvezőtlen alakulása és sorunk mostoha viselkedése a nemzettel szemben eredményezték, hogy a nemzetközi viszonylatokban eddig vezető szerepre nem juthattunk. Pedig erre a magyar nemzet egy természeti fekvésénél, mint alkotó elemeinek erkölcsi nemességénél és értelmi fogékonyságánál fogva egyaránt praedestínálnak látszik lenni.

A 48-iki nagy szabadsági vívmányok már eddigelé is szép eredményeket mutatnak; szabad az egyén, szabad az egyház a szabad államban, szabad a sajtó és a gondolat, szabad az élet igen különböző sok más tere.

Ha azonban a szabadság igazi értékét akarjuk szemlélni, oda kell első sorban tekintetünket fordítani, ahol a szabadság és az alkotmányosság nem teljes. Így a keleti államok némelyikében még most is láthatjuk, hogy az abszolutizmus uralma és szabadság hiánya még a társadalmi, erkölcsi intézményeket is devalválja, sok helyütt a nőt is szolgátságba veti és a szabad institúciók kialakulását gátolja, ellenben a szabad Anglia és Amerika az emberi tökéletesedés és haladás oly eredményeit tárja elbénk, az erkölcsiileg nemesnek és technikailag tökéletesnek oly vívmányaival lép meg a civilizált emberi társadalmat, mely méltán bámulatra ragadja a szemlélőt.

A világbeke, — amit egész bátran világszabadságnak is nevezhetnénk, mert végezetül a szabadságnak minden nemzetnél egyenlő érvényesítését tüzi maga elé, — csak erkölcsiileg fejlett viszonyoknak lehet születtje, mert mint nagy költőnk mondja:

Minden ország támasza, talpköve:
A tiszta erkölcs, mely ha elvész
Róma ledül s rabigába gönyed.

E költői mondás valóságát a közelmúltban legmeggyőzőbben igazolja a japán nemzet. E népnek kicsiny, de tegyelmezett, erkölcsi alapon álló, a szabadság és hazaszeretet eszméivel telített serege bátran szembeáll ellenségének óriási, de tegyelmezetlen és a hazaszeretet tüzetől nem lelkesített tömegével.

A szabadság mi reánk nézve főleg azért oly értékes, mert legközelebbi vonatkozásban épen a polgári társadalommal van, — ez képezi annak erejét és támaszát, — a polgári osztálynak képezi legfőbb érdekét a szabadságnak minden vonatkozásban való biztosítása. Ezért a szabadság reánk nézve ideális cél, amelyért küzdeni s amelynek megvalósításán fáradni, méltó élet-törekvés.

Ezután szónok beszédét a szabadság és haza éltetésével fejezte be, a haza szabadságára üritvén poharát.

Élénk tapsolás és harsány éljenzés követte e beszédet. Majd a második fogás után a kör agilis jegyzője *Angyal* István állott fel a Kossuth-serleggel. Költői hasonlatokban és megkapó képekben gazdag beszéddel gyújt fáklját Kossuth apánk emlékezetének. E fáklja fényénél ott látjuk a hazája és nemzete sorsán aggódó nagy lelket, a lánglelkű s ihletett ajku vezért, kinek szavára feltámad a tenger, a népek tengere s egyetlen egertverő riadalom zendül meg ajkán: Mindnyájunknak el kell menni. Az öreg honfi felkél betegágyáról, beáll a sorba, mert most nem lehet ágyban párnák közt halni meg. Az ifju szerzetes a világtól elzárt ezellájában töpreng: de távoli viharnak szárnya csapdossa meg ablakát, arca kigyulad, ajka esküre nyílik: mindnyájunknak el kell menni. A boldog vőlegény elhagyva aráját, megtordul boldogsága küszöbén, elmegy szívének paranesszavára, hisz: mindnyájunknak el kell menni! Soha ennél magaszosabb ihletet, nagyobb lelkesültséget nem gyújtott senki egy nemzet lelkében; soha főszegebb diadalt nem aratott nemzet! De jött az emberi gonoszság. Jött Világos. Jött Arad. Hejh Világos, Világos! a te neved nekünk jaj de nagyon sötét, jaj de nagy gyászos! Út-e valaha nemzet ilyen halottí tort? Kellett-e hallania olyan rettenetes beszédet, mint nekünk, ahogy felelgetett egymásnak Mohács és Majtény, Majtény és Világos! Kellett-e látnia azokat a rettenetes utakat, melyek a Csele patak kiáradt medrébe, a Marmora tengernek eldugott partjára, messze-messze Rodostóba és a turini kis házba vezet minket? Kellett-e elviselni azt az égetőn keserű könnyek árját, mely a hontalanok szeméből esordulva mind-mind oda hullott a nemzet lelkébe, a nemzet arcába? Kellett-e átélni megalázóbb szégyent, mint önkezével felírni törvénykönyveibe, hogy akiket eddig prótétáknak vallott, honárulók; és akiknek nevét eddig imájába zárta, emlékü is legyen örökre átkozott?! . . . De az igazság megtörte e lidérez hatalmát. Ime zöldül a tü Mohácsnak mezején, ime ünnepel ma széles e hazában minden honfi szív. És ime mi már nemcsak azt a rettentő beszédet halljuk, ahogy felelget egymásnak Majtény és Világos, — mi már azt a csodás himnuszt is halljuk, mely a kassai dóm boltjai alól tör elő és a kerepesi temető kriptájának ajtaján. Mi már látjuk azokat az utakat is, mely Kassára 200 évig, — Budapestre félszázadig tartott. Mi már érezzük, minket már ihlet örök igazságának az életnek győzedelme a halál felett. — Lendület, magasan szárnyaló beszédét e szavakkal fejezte be: . . . és ha újra kiáltó szó leszen a pusztában s ha végre el-togyna a regimentje, — támadjon fel a tenger, a népek tengere s zendüljön meg ajkán az ének, a szabadság halhatatlan dala! Mindnyájunknak el kell menni! Éljen a haza!

A lelkes hangulat közepett még mások is emeltek szót. Így *dr. Csernay* Dániel a 48 eszmék

közül a szabadságot emelvén ki, a gyakorlati életből vett példákkal és esetekkel illusztrálja, hogy bizony a szabadság az, melyet legkevésbé lát az életben megvalósulva. Az igazi szabadság eljövételére üriti poharát.

Kathona Géza elnök pedig a testvériség eszméjét ragadja meg s annak lényegét fejtegetvén kiemeli, hogy a 48-as eszmék közül itt nálunk a polgári társadalomban mily széles domborodik ki a testvériség. Erre a testvériség együttérzésére emel poharát és a két ünnepi szónokra, kik a márcziusi napok emlékezetének a mai ünnepélyen oly hiv szónokai voltak.

Varga Lajos alelnök a dícső honvédekről való megemlékezés keretében a még élő névtelen hőskért az öreg honvédekért ürit poharát.

Bodor László a dalárda nevében szólal föl s élteti Soós Gyula alelnököt, mint aki az eddig széthúzó dalárda tagjait sikerrel hozta egybe.

Történt még poháremelés ügyes és szellemes tósztok kíséretében a hölgyekért és az elnökségért. kiknek táradozását és buzgalmát dícséri a mai est sikere.

Mindvégig vidám hangulat s jókedv uralta a nagyszámu és szép társaságot, mely az éjféltutáni órákig együtt maradt. (ya.)

A kath. olvasó egyletben az idén is a hagyományos lelkesedéssel ünnepeleék meg márcz. 15-ét. Az ünnepele a hymnussal kezdődött. Ünnepi szónok *dr. Heiarich* János kir. s. tanfelügyelő volt. A következő mindvégig figyelemmel hallgatott beszéde mondotta:

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Nemzeti történelmünk nagy események emlékeitől megszentelt napjai mint világitó tűzszlopok sugározzák be azt az 1000 éves multat, a melyet a magyar nép e haza határai között átélt.

Voltak e nagy napok között olyanok, melyeket ünnepele a nemzet közös gyásza emelt, de volt e nagy napok között számtalan olyan, melyek emlékenél a nemzeti öröm, a vidámság és a dícsőség fákljaja gyújtotta fel a fényt s a melynek melegenél a magyarek Istenének mosolygó arca emelte nemzetünk örömét.

Ily ünnepele fénye hatott el ma mi közénk is, a kiknek atyái egykor nemes részt vevének azokban a küzdelmekben, melyeknek áldásait ma már a hon minden gyermeke közösen élvezi.

Egyletünk általános nagybecsült titkáranak felkérése folytán nekem jutott azon megtisztelő, szép feladat, hogy lelküket elkalauzoljam azon az uton, melynek határát Magyarország szívében Budapesten szabadságharcunk nagyjainak sirhalmi jelöli meg s a melyek közül kiemelkedik az a márványkö, mely elé kalaplevéve járul minden magyar s a melyre a nemzet e szót véste be „Kossuth”.

Egy fél századot meghadó idő választ el bennünket attól a kortól, mely kor kezdetének emlékére egybegyültünk s minél szélesebb választalat emel az idő a mult és a jelen között, annál inkább szükséges a visszaemlékezés által ébren tartani a nemzeti lelkesedést.

Ez után rövid, de igen tanulságos történeti leírását adva a márcz. 15-iki nap lefolyásának, beszédét azon eseményekhez fűzi, melyek mintegy a napból fejlődtek. Ez eseményekben pedig leginkább Kossuth alakját szemléli. A beszédnek ez eseményekhez s kivált Kossuthhoz fűzött kegyeletes szép részét tovább aljuk:

. . . a kormány nem szabozott egy pillanát sem azon, hogy megcserölje a vett sérelmeket; nyílt szózáttal fordult a nemzethez, feltárva a helyzet sulyos voltát, pénz és vér áldozatra szállította fel a hon minden tagját.

Ami e felhívásra történt, az egyik legszebb és legmegkapóbb jelenetét képezi szabadságharcunknak. A védelmi harcra való felhívás e jutott a márványpalotától a legutolsó faluvégi

Tavaszi női felöltők a legizlésesebb

kivitelben megérkeztek és szolid áron beszerezhetők

CSIZY KÁLMÁN, női és uri divatáruházában.

Ugyanott remel aljak, bluzok, pongyolák, fehérneműek, kalapok, sapkák, gyermek-ruhák, kötények, ernyők, nyakkendők, kézimunkák nagy választékban raktáron vannak.

házaikéig és egy kimagyarázhatatlan, egy név nélküli érzelem töltötte el a magyar szívet; oda adni mindent, mindent a mi kedves, a mi drága előtte, oda adni s letenni ennek a szorongatott, üldözött, még sértett haza oltárára.

Rövid idő alatt egy kincsalmaz gyűlt össze a szent célra; a gazdag megvált ékszeraitől, lovaitól, pénzének feleslegétől, a szegény pedig pénz hiányában lehuzta ujjáról legbecesebb kincsét a jegygyűrűjét s azt adta oda könnyes szemmel, de áldozatra kész szívvel a haza védelmére.

Lánglelkű szónokok egy szavára hadseregek állottak elő. A főlemives hajlékát, az iparos műhelyét, a diák az iskoláját, a hivatalnok a hivatalát, a pap az egyházát elhagyta, hogy oda álljon az alá a zászló alá, a melynek egyik oldalán a nemzeti címer, a másikon a boldogságos szűz képe lengett. Így születtek meg az 1848-49-iki honvédek a magyar szabadság ez örökkön élő félistenei.

És ez a harcmezőben járatlan sereg aratta azokat a számnélkül egymás mellé sorakozó diadalokat, a melyek Ausztria történetében gyásznapokul vannak feljegyezve és ez a maroknyi nemzet megmutatta azt, hogy egy haza-szeretet tüzétől lángoló sereg mint verhet le és tehet tönkre egy erejét számtalanszor felülmúló ellenséges hadsereget. Szabadságharcunk történetében arany betűkkel vannak beírva a Perlász, Nagyszombat, Mór, Szolnok, Pákozd, Tápióbicske, Piski, Isaszeg mellett vívott ütközetek s arany betűkkel vannak beírva a magyar történelemben Damjanich, Bem, Dembinszky, Perczel, Guyon, Kiss Ernő és Klapka tábornokok nevei.

És ennyi fényes diadal után is hiába áldozta fel a hitves férjét, az anya gyermekét, a menyasszony vőlegényét, az uton, utifélen vereséget szenvedett osztrák végső kétségbeesésében idegen hatalom segítségével eltiporta a nemzet szabadságát.

A megrázó dráma utolsó felvonása Világosnál játszódott le, szomorubb, meghatóbb jelenet nem képzelhető el annál, mint mikor az annyi dicsőséges harcokat átélő honvéd sereg ott állt szakadozott runában a rongyokká tépődött zászlók alatt. Utoljára szólalt meg a harszó kürt, hogy vissza álmodja a vitéz sereg azokat a diadalokat, melyeknek emléke most összeszorítja a szíveket s könnyeket facsar a szemekből. Itt-ott egy-egy dörtenés hangzik fel, a mint a keserűséggel csordultig telt szívű honvéd eldobja magától az életet, hogy ne élje tul szegényét, azután csendes lesz minden és némaság borul a magyar nemzet e nagy temetőjére.

Március 15-ének az újabb időben való ünneplése alkalmával elmulaszthatatlan meg nem emlékezni Kossuth Lajosról is, a kinek a márcziusi napokban üljük meg halálának évfordulóját s a kit azokban a gyászos emlékü napokban, melyekre a magyar nemzet nemesen, nagylelkűen a feledés, sőt a megbocsátás fátyolát borította, száműzték abból a hazából, melynek igaz fia volt. Száműzték őt, de halála után vissza hozták pihenni azokra a göröngyökre, melyekhez az élet és emlékezet láncolták. Visszahozták szomorúan, de diadalérzettel, hogy kiengeszteljék azokat a szent tetemeiket, melyeket e haza földjéből az élet érhető legsúlyosabb büntetéssel kitértettek érdemtelenül, ártatlanul.

A büntetésnek kimondója idegen dinasztia és annak végrehajtója önkényt maga Kossuth volt. Mint száműzött felkereste az idegen nemzeteket, nem hogy azok között a nyugalom s béke áldásait élvezze, hanem, hogy a törvényesség, alkotmányosság, s igaz szabadság hazáiban a törvénytelen hántalmazások között vergődő nemzetének igazát napfényre hozza, védelmezze. Hiszik-e Önök, hogy szükség volt e védelmezésre? Hiszik-e Önök, hogy csak ez arany száju szónok ihlett beszédei szülték azt az osztatlan rokonszenvet, mellyel a népek milliói s a nemzetek egyaránt körül ölelték a magyar bujdosókat s szívükben a magyar nép meg nem érdemelt sorsát gyászolták?

A nagyvilág lelkesedve bámulta azt a nagy-szerű küzdelmet, melyet a magyar nemzet a teljes alkotmány, a nemzeti jogok érdekében s azok védelmében mindvégig hősiességgel keresztül harcolt s midőn a gyászos és meg nem érdemelt véget ért hatalmas küzdelem apostola, lánglelkű szónoka, megindítója s mindvégig ret-

tenthetetlen vezetője, óriási lelkierejű intezője köztük megjelent, úgy tekintettek rá, úgy fogadták, mint az emberiség szabadságának s jogainak a szív s a fegyver hatalmával küzdő igazi nagy hőst.

Kossuth Lajos lelke hozta le az égből azokat a magasztos elveket, melyeket az Isten az emberi méltóság emelésére oltott nemzetek szabadságért lelkesedő elméjébe, de a mely elveket az önkénykedő hatalom ép a magyar nemzet szívéből iparkodott kiirtani századokon ismétlődő sok szomorú alkalom idején.

A hatalom a történelem tanítása folytán belátta, hogy a nemzetek boldogságának megteremtésére hivatott elvek diadalának útját nem állhatja semmi s velük szemben erőtlének a százezrekből összeállított fegyveres seregek.

A népek boldogságában gyönyörködő Isten diadalra engedte jutni a mi nemzetünk jogos és nemes törekvéseit is, sőt, hogy e törekvések igazságát minél fényesebbé tegye, megengedte a magyar népszabadság apostolának, hogy magasztos elvei nagy részének megtestesülését élve szemlélhesse. Ritka hosszú élet után meghalt, itt hagyta az ő küzdelmei diadalának örökében a magyar nemzetet, itt hagyta nevét s tetteinek emlékét örökre.

Legyen áldott ez a föld, a melyben szabadságharcunk nagyjainak megszentelt hamvai pihennek, legyen áldás ezen a hazán s annak népén, mely a költő szavai szerint is: „Megbűnhődte már a multat s jövődöt”

A sok tapssal fogadott ünnepi beszéd után a 60 terítékű asztalhoz ültek az emberek s rövid ünnepi vacsora következett. Ennek folyamán Váry János az egyet elnöke emelkedett szólásra s felköszöntötte a nagy idők most is életben levő tanuit, a kik még élve szemlélhetik a 48-iki idők révén korunkig kialakult nemzeti törekvéseket, mintegy bizonságul arra, hogy a nemzet 1848-ban nemesen talpra állt, hanem azóta folyton talpra állva munkálkodik jogos követelményeinek kivívásán. E rövid, ékesen hangzó tartalmas felszólalás szintén nagy tetszésre talált. Asztalbontás után még elénekelték a szózatot s ezzel az ünnepély véget ért.

Rimatamásfalván. A rimatamásfalvai Petőfi-egylet hagyományos lelkesedéssel ünnepelte meg az idén is márczius 15-ikét. Különös érdeklődést támasztott már előre az, hogy az ünnepi beszédet Farkas Zoltán orsz. gyűl. képviselő fogja mondani. Sajnos, hogy közbejött fontos elfoglaltsága az ünnepély előtti napon Pestre szölytötte s így tervbe vett ünnepi beszéde elmaradt. Helyette és megbízásából Lajfers Sándor áll. isk. tanító mondott lelkes és szép ünnepi szónoklatot. Az ünnepély igen látogatott volt, hazafias szavalatokkal, énekekkel és mindvégig emelkedett hangulatban folyt le.

A rimaszombati **m. kir. földmives iskola** ifjúsága, mint minden évben, úgy az idén is, méltóképen megünneplelte márczius idusát. Fekete Pál igazgató hatalmas, szép s hazafias megnyitó beszéde az ünnepély igen kiemelkedő pontja volt. Az ifjúsági énekkar hazafias dalai, szavalatai s egy növendék ünnepi felolvasása igaz dicséretre válhatnak Saskó Gyulának, ki fáradságot nem ismerő kitartással, lelkesedéssel tanította az ifjúságot.

Martonházán a polgári olvasóköri igen szépen ünnepelte meg márczius 15-ét, mely alkalommal oly szép műsorral jutalmazta a vidékről is összesereglett nagyszámú intelligens vendégeit, hogy azok az elragadtatás hangján adtak kifejezést elismerésüknek. Az ünnepi beszédet, mely igen tartalmas és magas szárnyalású volt, Maloveczky János restéri lelkész tartotta. Ezt követte egy rendkívül meglepő szép előadás a martonházai polgárok, a nép fiai, kik nehéz bányamunkával vannak elfoglalva, előadták nagy sikerrel a „Mindnyájunknak el kell menni” című alkalmi népszínművet, a falusi tanító szerepében kitűnő alakítást mutatott be ifj. Jánosdeák András, Stempl Vilmos művészileg adta a kispapból lett honvéd tisztet s később Rákóczi szellemének nehéz szerepét, ifj. Hritz Andrásné a tanító lánya szerepében, Jánosdeák Zsuzsika pedig az árva leány szerepében nagyon kedvesek és elragadtak voltak s igen jól játszottak; ifj. Hritz János „Vad Lőrincz” hálátlanság szerepét kitűnően

adta s nagy sikert ért el; ifj. Hritz András nagyon fess jurátus s később honvéd hadnagy volt, játéka a jobbak közé tartozott, haldoklási jelenete hű volt s könyeket csalt a közönség szemébe; legifjabb Hritz András és ifj. Jánosdeák András nagyon jól állották meg a helyüket a honvéd szerepében; igen elragadta a közönséget a honvéd hadnagy halálakor görögtűz mellett bemutatott élőkép. A színpad s előadás rendezését Liczey János olvasóköri elnök végezte, mint az eredmény mutatta, igen sikerülten; Weszelorszky Margit mint sugó járult hozzá a sikerhez. A közönség hálája s meglegedése jeleül az összes szereplőket többször kihívta a lámpák elé lelkes tapsával, de meg kellett itt jelennie a szünni nem akaró tapsra és kihívásra a rendezőnek is. Ezután költői záróbeszédet tartott Fábry László rosznyói s. lelkész, ezt követte a Hymnus eléneklése, mely után reggelig tartó táncz volt.

Szép ünnepséget rendezett az „Egyesült Gömöri Magnezit r.-t.” iskolája **Nyustyán.** A Hymnus és hazafias szavalatok után Lehoczky Ernő „A kis honvédok” című gyermekszínművét adták elő az iskola növendékei, meglepő ügyességgel és műkedvelőknél ritka összhanggal. Lélekemelő volt a tarka csoport az ő apró magyarjaival és oly hatást tett a nézőre, mintha a nagy idők nagy emberei járultak volna élénk gyermek alakban. Azt tudva, hogy az iskola növendékeinek egy része tót, román stb. nemzetiségű és halljuk a magyar igét kifogástalan kiejtéssel, elismerésünket kell kifejeznünk Friss Ármán tanítónak, nemesen az ünnepély sikeres rendezéseért, hanem különösen a magyarság érdekében állandóan kifejtett buzgó működéséért. Bajor Sándor az iskola gondnoka tartotta a tartalmas, szingazdag beszédet, mely egy a nagyszámú intelligenciára, mint a hallgatóság nagy részét tevő munkásságra és gyermekhadra mély hatást gyakorolt. A gyönyörű ünnepélyt tánczvizalom követte, mely vidám hangulatban a késő éjjeli órákban ért véget.

Tiszolczon. A magyar kaszinó ezúttal a szokottnál is szélesebb és kedvesebb keretben és formában ünnepelte meg a nagy napot. Rég nem látott nagyszámú közönség töltötte meg az áll. iskola 2 nagy termét, hogy gyönyörködve és lelkesedve élvezhesse végig a sikerültebbnél sikerültebb pontjait a változatossággal összeállított műsorok.

Bevezetésül a 25 tagból álló vegyeskar zengte el a „Talpra magyar”-t, Parák Lázár szakavatott vezetése mellett oly tüzzel és érzéssel és oly összhanggal, hogy minden magyar szív hangosabban dobbant hallatára s az orkánként felhangzott taps fényes bizonyítéka volt a hallgatóság nagy tetszésének. A csend beálltával Hanák Margit urhölgy lépett a közönség elé, hogy Szabolcskának alkalomszerű fohásztát rebegeje el oly bensőséggel, oly természetességgel és kedves hanghordozással, hogy a jelenlevőket a szívük mélyéig meghatotta, a kik is aztán nem fukarkodtak tetszésüknek zúgó taps alakjában való nyilvánításában.

Ezután a nagy nap jelentőségét kiemelő és méltató ünnepi beszédre került a sor, a melyet is Plachta Albert mondott élénk figyelemmel kísérvé. Majd újból felhangzott a dal. Az alkalmi kar a „Gyöngye violának” kezdetű mélabus kurucz dalra zendített rá. Oly lágyan, panaszosan, megindítóan keltek szárnyra az akkordok, hogy a közönség szinte lélegzetviesszafojtva hallgatta a bus hangokat, hogy elhangzásuk után falrengető tapsban adjon kifejezést tetszésének. Ezután ismét szavalat következett, Báthory Emma urhölgy elszavalta Pósnak: „Mi a haza?” cz. költeményét oly közvetlenséggel, annyi hévvel és nemes egyszerűséggel, hogy méltán érdemelte ki a lelkes közönségnek teljes mértékben megnyilvánuló elismerését.

Ezt egy kedves pontja követte a programnak. Ugyanis Székely Béláné urnő elfoglalta helyét czimbalma mellett, hogy annak hideg aczélhurjaiból oly meleg hangokat varázsoljon elő, a melyek a szívhez szóltak. A hallgatóság élénk ovációban részesítette az ügyes játékost. Erre Werner Vikta urleány lépett az emelvényre, hogy Ábrányi Emilnek egy hazafias költeményét szavalja el oly lelkesen és kedvesen, hogy a közönség figyelmét teljesen lebilincselte. Kapott is sok tapsot érte. S újra felállott a vegyeskar,

hogyan ezuttal 2 népdalt zengjen el, oly tetszést aratva velök, hogy meg kellett újránia. Azután *Palik* Endre lépett a pódiumra s elszavalta Ábrányinak „A magyar nyelv” cz. költeményét s pediglen oly hévvel és igaz érzéssel, hogy valóban reaszolgált a hálás közönség lelkes tapsaira. Befejezésüképen a Hymnusz varázslatos hangjai csendültek fel a vegyeskar ajkairól, ünnepélyes hangulatba ringatva a közönséget, a mely még jó sokáig együtt maradt, hogy résztvehessen a tombolajátékban és néhány tüzes tánczot lejtessen.

Ime egy kicsiny sereg is sok jóakarattal nagy dolgokra képes!

Márczius 15. Csetneken. A szabadság napjának évtordulóján Csetnek polgársága lelkes, hazafias ünnepet ült, melyen az ünnepi beszédet dr. *Szirányi* Dezső mondta. *Harsányi* Gábor és *Tóth* Mariska szavaltak, s az ünnepi záróbeszédet *Krisztián* Pál mondta.

Városi közgyűlés.

Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 14-én dr. *Kovács* László polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen a tisztviselőkön kívül jelen voltak: *Abonyi* Pál, *Boczkó* Dániel, *Bodor* István, *Barányi* György, *Ethey* Frigyes, *Eszényi* Gyula, *Fábry* Zoltán, *Grosinger* Miksa, dr. *Institórisz* Endre, *Jaczkó* Pál, dr. *Kármán* Aladár, *Korény* Pál, *Lévay* István, *Molnár* József, id. *Rábely* Miklós, *Rónay* Gyula, *Süteő* István, *Soós* Ferencz, *Szabó* József K., *Széman* Endre, *Varga* István, dr. *Weinberger* Rezső, *Zachar* Gusztáv, dr. *Zehery* István.

A közgyűlés a vármegyei törvényhatósági bizottságnak az 1909. évi városi iskolai alapvagyont és szegény alapra vonatkozó számadásokat jóváhagyó határozatát tudomásul vette. Az alispánnak a hordójelzői hivatal felállítására tárgyában kiadott végzése tárgyalatott. A polgármester és a tanács azt javasolja, hogy a hivatal felállításának dologi kiadásait vállalja a város, a személyi kiadásokat a vármegye viseli, ilyképen a hivatal városunkban való felállítására érdekében a lépések megtételét célszerűnek tartja. A közgyűlés is erre az álláspontra helyezkedett, s az állami hordójelző hivatal felállításának kérelmezését elhatározta. *Spiler* Ferdinand Károly illetőségét, valamint később *Seres* Julianna és gyermeke illetőségi kérelmét a közgyűlés elutasította.

Az egyesítve kezelt iskolai alapvagyont 1910. évi zárszámadása felülvizsgálat czéljából kiadott a számvizsgáló bizottságnak. A ref. egyház telekkönyvi kiigazítására vonatkozó ügyében a névszerinti szavazás nem volt megérjethető, mert nem volt elegendő számú bizottsági tag jelen.

A vízvezeték és csatornázási munkálatok művezetésére vonatkozólag *Zarka* Elemér műszaki tanácsos, ki a terveket is készítette — ajánlatot tett a városnak és megküldte a szerződési tervezetet, mely a nagybányai megállapodáshoz hasonló, a mennyiben ott is ő végzi a művezetői teendőket. Kétféle ajánlatot tett: vagy az összköltségek 4%-át kéri a munkálatok kiadásáért, az építkezés ellenőrzéséért, elszámolások és felülvizsgálatokért vagy egy összegben 30000 koronát és a kiszállások alkalmával felmerült utiköltséget.

A vízvezeteki és csatornázási munkálatok terve két hónap óta a földmiv. ügyi miniszterium közegészségi osztályánál van, ha leérkeznek a tervek, akkorra már a művezetőről gondoskodni kell, s ezért az ügy elintézése sürgőssé vált. A *Zarka* szerződés-tervezetét felolvasták, s *Süteő* István, dr. *Zehery* István, *Molnár* József és *Grosinger* Miksa felszólalása és a polgármester alapos felvilágosításai után a közgyűlés elfogadta a tanács által javasolt módozatot, hogy a munkálatok vezetéséért egy összegben 30000 korona fizetessék *Zarka* Elemérnek, kinek megbízhatósága és kiváló szaktudása biztos garanciát nyújt a város képviselőtestületének és közönségének. A határozatot felterjesztik a vármegyéhez jóváhagyás czéljából.

A következő tárgy a közbirtokosság képviselőtestületében *Molnár* József által beadott kérelem volt, melyben azt kéri, hogy a 161 magyar holdnyi Gernyő birtokot legeltetési célokra adja el a város a közbirtokosságnak. Az állattenyésztés nagyobb fejlesztéséhez ugyanis feltétlenül szükséges, hogy a birtokososztály mar-

háji legelővel láttassanak el, s ezért kéri a birtok megbecsültetését és eladását. A tanács méltányolva a gazdaközönség kérelmét, ajánlja, hogy a birtok 38000 kor. becsárón adassék el. A képviselőtestület elvben hozzájárult a javaslatához a *Süteő* István és *Molnár* József felszólalása után.

A számvizsgáló bizottság tagjaiul megválasztottak: *Zachar* Gusztáv elnökle alatt *Jaczkó* Pál és *Szabó* József K. A szépeszeti bizottságba a *Lukács* Géza leköszönésével megüresedett helyre dr. *Löcherer* Tamás választott be. A gyám-pénztár vizsgálatára kiküldött bizottságba az elhunyt *Szomolnok* Antal helyébe K. *Szabó* Józsefet küldte ki a közgyűlés.

A közgyűlés *Pásztor* Pál iktató-kiadónak 150 korona fizetési előleget utalványozott, az ipartestületnek a szokásos évi 300 korona segélyt a folyó évre is megszavazta s *Gruber* Lajos bérlőnek az alsó malom bérlétére vonatkozólag beadott azon kérelmét, hogy a bérlési szerződést 12 évre hosszabbítsa meg a város és a bérlét lejártakor a város tulajdonába menő berendezés árát már most fizesse ki, a közgyűlés nem teljesítette.

Patronage-egyesület.

Már ismertettük lapunkban a Patronage-egyesület szép czéljait, s az általános rokonszenvet, melylyel e humánus intézményt országsszerte fogadták, most a helybeli kir. törvényszék érdekes elnökétől vettük a következő felhívást:

„Meghívó.

Tiszteletteljesen felkérem, hogy a Rimaszombatban alakítandó Patronage-egyesületnek f. hó márczius hó 26-ik napjának délelőtti 10¹/₂ órakor a kir. törvényszék épületének nagytermében megtartandó előkészítő értekezletre megjelenni kegyeskedjék.

Megjegyezni bátorkodom, hogy az alakítandó egyesület czélját az fogja képezni, hogy megelőzze a bűncselekmények elkövetését.

1. A züllésnek indult és az erkölcsi romlás veszélyeinek kitétt gyermekek és fiatalok védelmével.

2. A fiatalokak bírósága előtt szükséges társadalmi tevékenységgel, a feltételeken elítelt, próbára bocsátott és kísérletileg kihelyezett fiatalokak fölött felügyelet gyakorlásával.

3. A letartóztatottak vallás erkölcsi világának megnevelésével, családtagjaik támogatásával, ugyszintén a javító nevelésben való részvétellel.

4. A javító-nevelőintézetek kihelyezett növendékeinek, továbbá a fogházakból és a letartóztatási intézetekből szabaduló büntetetteknek a becsületes társadalomban való elhelyezésével és felügyeletével.

Midőn végre nagybecsű tudomására hozom azt, hogy az Igazságügyminiszter ur ő Nagyméltósága engem különösen arra hívott fel, hogy az egyesület nemes czéljáról és annak szociálpolitikai jelentőségéről Rimaszombat társadalmát minél szélesebb körben felvilágosítani törekedjem, arra kérem fel ismételt tiszteletteljesen, hogy ebbeli feladatomban előmozdítani kegyeskedjék.

Rimaszombat, 1911. márczius 12.

Kolbay Sándor, kir. tszéki elnök.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották, avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést kiegyenlíteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Meghívó. A Rimaszombatban bent lakó birtokosok az 1911-ik évi április hó 10-én (hétfőn) délután 3 órakor a városház tanácstermében tartandó közgyűlésre meghivatnak. A gyűlés tárgyat: a gernyői legelőbirtoknak a birtokosság által örök áron leendő megvétele képezi. — Kelt Rimaszombatban, 1911. márcz. 17-én. — Elnöki megbízásból közli: *Fülep* Benjámin a birt. tanács jegyzője.

Nyugdíjazás. *Palm* Nándor m. kir. főállatorvost a földmiv. ügyi miniszter f. évi április hó 1-étől kezdődőleg hosszas szolgálata után nyugdíjazza. Ez alkalmából nem tartjuk érdektelennek *Palm* Nándorról megemlékezni, ki vármegyénk állategészségügyeivel hosszú időn át buzgó szolgálja és fejlesztője volt. — Született 1841. évben Pusztavacson (Pest vármegye), hol atyja uradalmi ménesintézője volt Szász-Coburg Gothai Ágoston kir. herczegnek. — Katonai pályára készülvén, egy nagyszombati magánkatonai intézetben végezte középiskoláit, de szülei kívánságára 1861-ben az állatorvosi pályára lépett. — Állatorvosi oklevelét Budapesten 1863-ban nyerte. 1863—1859-ig gróf *Dessewffy* Aurél büdzentmihályi uradalmában mint méneskezelő és uradalmi állatorvos működött és e közben a vm. lótenyésztés körüli érdemeiért Szabolcsvármegye tiszteletbeli állatorvosává neveztetett ki. — 1869—1870. évben a budapesti állatgyógyintézetben a bonczani- és élet-tani tanszéknél mint tanársegéd működött. — 1870. évi márcz. hó 1-től 1876. évi december hó 31-ig Gömörvármegye tiszti állatorvosa volt. 1877. január 1-től 1884. évi június hó 30-áig Szász-Coburg Gothai *Fülep* herczeg pusztavacsi uradalmában működött mint uradalmi állatorvos és méneskezelő, s ugyanezen idő alatt Pest vármegye tb. főállatorvosává is lön. — Az 1884. évi május hó 14-én mint kerületi állami állatorvos az állam szolgálatába lépett, 1901. évi január hó 1-én m. kir. főállatorvossá neveztetett ki, a mely minőségében a mai napig szolgál. — Ezek szerint *Palm* Nándor 48 év óta szolgálja a hazai állategészségügyi igazgatást, a mely idő alatt, de különösen állami szolgálata alatt teljesített önzetlen és közhasznu tevékenységeért, a melyet mindenkor kötelességén felüli buzgalommal teljesített, többször részesült a földmiv. ügyi kormány és a törvényhatóság elismerésében. — Igy az 1889. évi szeptember hó 24-én 40947—II. 6. szám alatt kelt földmiv. ügyi m. kir. miniszteri rendelet a lótenyésztés terén kifejtett buzgó szolgálatait elismerését és köszönetét fejezte ki. — Ugyancsak a rimaszombati cs. és kir. tüzérezred parancsnoksága 1890. évben, február hó 20-án kelt átiratában a kincstári lovak gyógykezelése és selejtezése körül kifejtett önzetlen szolgálatait köszönte meg. — Hasonlóan Gömör és Kishont vármegye Törvényhatósági Bizottsága számos alkalommal kifejezte elismerését és köszönetét az egyes járványok alkalmával kifejtett buzgó, önzetlen és eredményes működéséért. Különösen nagy tevékenységet fejtett ki az 1895. és következő években, midőn a sertésvész oly nagy mértékben lépett fel. Éjjel-nappal járta vármegyénk fertőzött községeit és a legszélesebb mérvű intézkedéseket tette meg. Több uradalomnak is orvosa volt vármegyénkben s mindenütt teljes elismerésben részesült. Mint magán ember is a társadalomban előzékeny finom modoránál fogva közszeretnek örvendett, s különös humoros jókedvénél fogva minden uri háznak mindenkor szívesen látott vendége volt. Örömmel arról értesülünk, hogy nyugalmas éveit itt szándékozik városunkban eltölteni, tehát megmarad körünkben.

Küldöttség. A rimaszombati és rimatamásfalvi állami elemi iskolák tanítótestülete folyó hó 13-ikán megjelent *Farkas* Zoltán rimaszombatkerületi országgyűlési képviselő előtt az állami elemi iskolai tanítók anyagi helyzetének javítása czéljából felkérve őt, hogy a közelgő költségvetési tárgyalások alkalmából támogatását érvényesítse. Az állami tanítók országos egyesülete egy 21 tagból álló bizottságot alakított kebeléből még az elmúlt ősszel s a bizottság fejtette s domborította ki azokat a szomorú állapotokat, melyek a mindig sértően mellőzött állami tanítóság anyagi helyzetét illusztrálják, valamint azt a minimális kívánságot, hogy az állami tisztviselőkül törvényben elismert állami tanítók fizetése oda emeltessék, ahol a velük egyforma képesítésű más tisztviselők van. E memorandumot az országgyűlési képviselőknek megküldik. A megjelent tanítók nevében előbb *Törköly* József igazgató intézett részletes és tárgyilagos formájú beszédet, majd a lekötözöen szíves fogadtatás folyamán a megjelentek több tagja szolgált tájékoztató megjegyzésekkel a képviselőnek, ki a megjelentek teljes megnyugtatótást elért s hálával fogadott őszinte és meleg

szavakkal ígerte meg odaadó lelkes támogatását. A tőle távozó tanítók azzal az érzéssel s vélekedéssel oszlottak szét, hogyha a *Farkas Zoltán*-hoz hasonló, vagy azt csak megközelítő jóakarattal hatná át országgyűlési képviselőink többségének kebelét, akkor az állami tanítóság vidámabb s meglehetősebb kedélyvel s lelki állapottal munkálna ama nagy célnak elérésén, melyet a kormányok, a törvény intencziója, az ország s önönmaguk nemes ambíciója eléjük tűzött.

Francziska napja. Szokott kegyelettel ünnepelték meg Krasznahorkaváralján folyó hó 9-én a megdicsőült *Andrássy Dénesné, Francziska* grófné emlékezetét. Az áldott lelkű grófné nevénapjának évfordulója alkalmából ünnepi isteni tisztelet volt, a melyen az uradalom tisztikara *Sulyovszky* István uradalmi kormányzó, kir. tanácsossal az élén jelent meg.

Gyászrovat. Nagy idők tanuja, a régi magyar ur tipikus alakja hunyt el Nógrádban id. *Fáy Albert* személyében. Id. *Fáy Albert* három emberöltőt látott maga mellett, mely tanulhatott tőle tevékeny érdeklődést az egyházi és nemzeti ügyekben és önzetlen áldozatkészséget, melyet a haza és vallás oltárán nyilvánított. Az elhunyt vármegyénkben született és innen költözött Nógrádba; hol nagy tevékenységét fejtette ki, főleg a vármegyei életben. Ő hozta létre a *Stefánia*-alapot, melynek kamatait két vármegyei tanítónak szokta kiosztani, kik a magyarosítás terén sikereket értek el. Halála széles körben mély részvétet keltett. A család a következő gyászjelentést adta ki: fái *Fáy Árpád*, *Fáy Eleonóra* özv. nemes *Hanzély László* né, *Fáy Sándor* és *Fáy Hermin* férj. bellai és kis-sztankóczi *Szilvay Istvánné* úgy a maguk, mint feleségük s férjük, gyermekeik, vejeik, menyek, unokáik és többi rokonaik nevében mélyen megsomorodott szívvel jelentik felejtethetetlen édes atyjuknak, illetve apósuknak, nagyapjuknak, dédapjuknak — rokonuknak: id. *Fáy Albert*nek, a balassagyarmati ev. ref. egyház tb. gondnokának, Gömör- és Nógrád-vármegyék volt virilis megbízottsági tagjának, volt nemzetőr kapitányának stb. stb. folyó évi márczius hó 9-én reggel 9 és fél órakor élte 88 évében történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei tegnap délután 3 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint Szügyben az ág. ev. templomban áldattak meg s ez után az ág. ev. temetőben örök nyugalomra helyezettek. Az elhunytban *Fáy Árpád* giczei földbirtokos édes atyját gyászolja.

Uj plébánia. A Garamvölgy egyik szépen fejlődő községe: Ágostonlak lakossága e héten népgyűlést tartott, melyen kimondották, hogy a község külön plébániát létesít. Ez lesz a rozsnói róm. kath. egyházmegye századik parochiája.

Állandó választmányi ülés. A vármegyei közönsége a f. hó 29. és esetleg következő napján megtartandó rendes tavaszi közgyűlést megelőző állandó választmányi ülést f. hó 21. és 22-én tartja meg.

Alapítványi adományozás. A vallás-és közoktatásügyi miniszterium a Széchenyi-Kollonits-féle alapítvány kamatait, a népnevelés terén szerzett érdemei megjutalmazásául, életfogytiglani élvezettel, *Uthy Antal* helybeli köztisztviselőben álló nyug. tanítónak adományozta.

Közgyűlés. A rimaszombati ált. ipartestületi nyugdíjgyűlés f. hó 12-én tartotta VIII-ik évi rendes közgyűlését id. *Rábely Miklós* elnöke alatt. A *Rónay Gyula* titkár által előterjesztett évi jelentésnél, mely a jövedelem reményen felüli szaporodása mellett egyúttal a taglétszám lassu növekedéséről is beszámolt, dr. *Csernay Dániel* azon eszmét vetette fel, hogy talán jó volna, ha az egyesület kiterjesztené működési körét Rimaszombat városán kívül is és a miskolci kereskedelmi és iparkamara utján a kormánytól oly segínyt eszközölne ki, mely mellett az egész országban egyetlen ezen intézmény jótékonyágában akár csak a vármegye, akár a miskolci kereskedelmi és iparkamara vagy esetleg az egész ország területén levő iparosok is részesülhetnének. Az egyesület ez esetben 52 ezer korona tőkét és a kis körét — mint mustármagot, mint termékenyítő életerőt adna egy nagy eszméhez. A közgyűlés ez eszmét a választmány elé utalta. — Egyébként az egyesület, mint a zárszámadás és vagyonskimu-

tatás igazolja, óriási léptekkel halad kitűzött célja felé, hogy tagjainak munkaképtelenség esetére nyugdíjat biztosítson. — Nyolcz év alatt 52 ezer korona tőkét gyűjtött, a múlt évi vagy szaporulata 9573 kor., melyben a tagdíj-járulékok 5460 kor. 16 fillérrel, a tőkekamatok 2455 kor. 98 fillérrel szerepelnek. A városi hatóság, különféle intézmények s egyesek 1221 kor. 87 fillérrel járultak a vagyonszaporodásához, a társadalom pedig mulatságok révén 477 kor. 72 fillérrel adózott e nemes célra. — Csodálatos, hogy mikor egy egyesek, mint intézmények s hatóságok, valamint a társadalom összesége is kezeltfogva siet az életrevaló eszme istápolására — maguk a közvetlenül érdekeltek — az iparosok, kiknek javára az intézmény alakult, távol tartják magukat, annyira, hogy csak 160 tagja van ezidőszert, bár a város lakosságát s az iparosok számát tekintve, 5—600-ra felemelhetné a tagok számát. És remélhető is, hogy a legelső nyugdíjazás rohamosan taglétszámemelkedést fog eredményezni.

A katolikus Olvasókör folyó hó 12-én böjti felolvasást tartott a közönség nagy érdeklődése mellett. A felolvasás előtt *Szeman* Endre prépost, esperesplébános meleg, lendületes beszédet intézett a megjelent nagyszámu közönséghez, megköszönve szives megjelenését s kérve a kath. Olvasókör iránt jelen alkalommal tanúsított figyelmet és érdeklődést a jövőre is. Felolvasást *Bencsik Sándor* hittanár, a kör ügybuzgó titkára tartott: „Vallás az életben” czimű. A nagy gonddal és tudással készített remek felolvasást a közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel és érdeklődéssel hallgatta. Különösen szép volt a felolvasásnak az a része, ahol párhuzamot vont a keresztény szocializmus és a szociáldemokrácia között, kimutatva azt, hogy a szociáldemokrácia féktelen törekvéseivel szemben csak a keresztény szocializmus képes a társadalom szociális bajain segíteni. A felolvasás után *Illés Ilonka* állami tanítónő minden tekintetben tökéletes, a legapróbb részletekig is szépen átgondolt és kidolgozott művészi alakítással adta elő *Endrődi Sándor* „A gyermek” cz. költeményét és érdemelte ki a közönség osztatlan tetszését. Majd *Rábely Kata* a tőle megszokott biztos gyarlottsággal és nagy könnyedséggel énekelt el egy *Mária* éneket. Mind a három szám lekötötte a figyelmet, megragadta és magasabb élvezetekbe ringatta a lelkeket. Mielőtt az egybegyűlt közönség eltávozott volna a kör helységéből, a kör-táradhatatlan elnöke *Váry János* megköszönte a szereplők szives közreműködését — ami a közönségnél is helyesléssel találkozott — s egyúttal tudomására adta a közönségnek, hogy a kath. Olvasókör még a nagybőjt folyamán más alkalommal is fog felolvasást tartani.

Műestély. A rimaszombati iparosok nyugdíjintézete f. hó 25-én sikeresnek ígérkező műestélyt rendez. A meghívók már szétküldettek, a műsört itt közöljük: 1. Kabaré apróságok. Elmondja *Máthé Jenőné* urnő. — 2. „A téltékenység”. Bohózat egy felvonásban *Fodor Lajos*tól. A darabban szereplő személyek: *Kardos Elemér*, *Rábely Etta*, *Kovács Dezső*, *Jelinek József* és *Soós Gizike*. — 3. A falusi kis lány Pesten. Előadja *Beliczky Böske* urhölgy. — 4. Magyar dalok. Tilinkón előadja *Básthy Zoltán* ur. — 5. Versek. Elmondja *Tóth János* ur. — 6. A „Hangli” és egyéb aktuális tréfák. Előadja ifj. *Rábely Miklós* ur, zongorán kíséri *Jelinek József* ur. — A műestély utáni szünet végzetével táncmulatság, melyhez a zenét *Oláh Gyula* zenekara szolgáltatja. — Belépő díj: oldal- és körszék 3 korona, zártszék 2 korona, állóhely 1 kor. 20 fillér, diák-jegy 80 fillér, karzaton az első sor 2 kor., a második sor 1 korona. — Jegyek előre válthatók *Lévai Izsó* könyvkereskedésében. — Kezdete este 8 órakor. Felülfizetések a jótékonycél érdekében köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Utóállítás. A honvédelmi miniszter megengedte, hogy f. hó 20-án Rimaszombatban utóállítás tartassék, de csakis a családientartó keresetképtelének fognak állíttatni.

Helyettes állami tanítói vagy tanítónői állást ki akar vállalni? Vármegyénk kir. tanfelügyelőjének felkérésére felhívjuk a vármegye területén levő okleveles tanítókat, tanítóképeket és óvónőket, kik állás nél-

kül vannak és hajlandók díjas helyettesítéseket állami iskoláknál teljesíteni, hogy f. évi ápril hó 5-éig jelentsék be eziránti szándékukat a vármegyei kir. tanfelügyelősnél. Egyszermind betérjesztendő képesítési oklevelük, családi állapotuknak és annak közlésével, hogy működött-e már folyamodó a tanítói pályán?

Munkásbiztosító pénztár közgyűlése. A Rimaszombati Ker. Munkásbiztosító Pénztár f. hó 12-én tartotta id. *Rábely Miklós* elnöklésével látogatott közgyűlését a városháza tanácstermében. A gyűlésről ez alkalommal, a márcziusi ünnepségekről adott referádánk nagy terjedelménél fogva, nem számolhatunk be, miért is azt a jövő számunk keretében fogjuk bővebben ismertetni.

Halálozások. Özv. *Rigó Istvánné*, szül. *Juhász Julianna* f. hó 15-én 92 éves korában meghalt Putnokon. Temetése 16-án volt nagy részvét mellett. Az elhunytban *Friedl György* uradalmi pénztárnok rokonát gyászolja.

Ibos István volt jolsvai kerékgyártó f. hó 10-én meghalt. Halálát kiterjedt rokonság gyászolja. A megboldogult 10 év óta volt városunk lakosa, nagy időket élt s 1848-ban mint honvéd-örmeister küzdött a szabadságharcban.

Feldmann Sámuel, egy tisztés kort ért, nemes szívéről és intelligenciájáról széles körben ismert férfiú f. hó 15-én Nagyrőczén 85 éves korában meghalt. Az elhunytban *Grosinger Miksáné*, dr. *Deutsch Miksa* fogorvos, *Deutsch Barna* gyógyszerész nagyatyjukat gyászolja. Temetése f. hó 16-án nagy részvét mellett ment végbe.

Vettük a gyászírt, hogy *Kárpáthy Károly*, turócszentmártoni máv. forgalmi tiszt f. hó 5-én rövid, de kínos szenvedés után Budapesten egyik klinikán elhunyt. A fiatalon elhunyt derék tisztviselő évekig a mi városunkban volt alkalmazva és általánosan szerették.

A tizenháromezredik őrség. A Dobsinai Önkéntes Tüzoltó-egyesület f. évi márczius hó 5-én, vasárnapról hétfőre virradó éjjel tartotta tizenháromezredik őrségét.

Oroszlánvadászat. *Gróf Andrássy Géza* Egyiptomban, hol *Windisch-Grätz* herceggel az egyiptomi alkirály vendége, nagyszabásu vadászatokon vett részt. A vadászat igen szép eredménnyel végződött, amennyiben *Géza* gróf több különféle exotikus vadon felül még hatalmas két oroszlánt is lőtt, a melyek preparálás után a betléri kastélynak fogják díszes trofeáit képezni.

Vadászaink öröme megérkeztek a szalonkák. Az első szalonkát nálunk *Gyömöre* Imre gazdasági gyakornok lőtte e hó 16-án Kurinczon.

Felolvasó ünnepély. A helybeli kath. olvasó egyesület második felolvasó ünnepélye apr. 2-án lesz. Az ünnepély ismét érdekesnek ígérkezik. A felolvasáson kívül lesz szavaltat és egy *Mária*-ének duettben énekelve.

A nyomorék gyermekek kézi ipari munkáinak kiállítása, mint múlt számunkban jelezttük, most pénteken volt. Akkor jelezttük, hogy önként fölkeltek ilyen kiállítás az ember érdeklődését, most pedig leszögezzük a tényt, hogy az érdeklődés várakozáson felül kielégítést is nyert. A kiállítás a nagyszámu látogatók tetszését és teljes elismerését érdemelte ki. Kiállításra került néhány papirnyomó, négyszögletű talpon, természetűen mintázott és színezett különböző gyümölcsdíszítéssel; számos ridküll és egy japán szabásu, magyar motívumokkal gyönyörűen himzett fehér női bluz. Valóban kár, hogy a drezdai kiállítás utólag megváltozott programja az enemű munkálatok kiállítását egyáltalában mellőzi s így e tárgyak felküldése elmarad. Így a kiállítás itthon marad s továbbra is megtekinthető a nyomorékok iskolatermében. Mi részünkről újból felhívjuk az érdeklődők figyelmét a kiállítás megtekintésére már csak azért is, mert az egyes tárgyak eladók s a ki vesz belőlük, az az emberiség legszánandóbb alakjainak ügyét pártolja.

Próba bál. A *sajógömöri* polgári fiiskola próba bálja f. hó márczius 25-én lesz a polgári iskola tornacsarnokában. A bál zárvizsgával és több érdekes costumtáncz bemutatásával lesz egybekötve. A műsoron a következő tánczokat olvassuk: Polonaise, bevonuló táncz. Tarantella, spanyol táncz. Cake-Walke, angol táncz. Magyar kettős. Les Lanciers, francia táncz és a palotás, magyar táncz. Táncztanító: *Fuchs Bertalan*.

Nyugtázás. Bekény Béláné a jótékony nőegylet ezéjaira 10 koronát adományozott. — Köszönettel nyugtázza: Dr. Marikovszkiné.

Tenyészbikavásár. A Gömörkishont-vármegyei Gazdasági Egyesület ez uton is értesíti a gazdaközönseget, hogy a folyó évi márczius hó 26-ára Rimaszombatba hirdett tenyészbikavásárt, a ragadós száj- és körömfájás miatt ugyanaz napon *Feleden a vásártéren* fogja megtartani.

Elütötte a kocsi. Bisztrán Ferencz 65 éves ajnácskői kisbirót f. hó 5-én d. u. Ajnácskőn egy ismeretlen gazda tulajdonát képező kocsi elütötte, minek folytán súlyosan sérülve lakására szállították. A nyomozás elrendeltetett.

Ki a bűnös anya? Klenócson f. hó 13-án az utczán egy 3 hónapos méhmagzatot találtak. A bűnös anya után a nyomozás elrendeltetett.

Agyonütötte a kő. Verenyák Pál lubényi bányamunkáste a földásás közben egy leszakadt kő agyonütötte. Boncsolása f. hó 11-én volt. Jelen voltak *Desseffy* nagyrőcei bíró és dr. *Limberger* nagyrőcei orvos.

Sikkasztó. Viedner Gyulát, ki Miskolczy Lajos helybeli cukrásznál mint elárusító volt alkalmazásban, az árult készpénzzel megszökött, azonban a hatvani esendőség által elfogatván, a helybeli kir. ügyészségi fogházba átkisértetett s f. hó 16-án a helybeli kir. járásbíró által sikkasztás vétsége miatt 14 napi fogházbüntetésre ítéltetett.

Nyilt-tér.

Ezen rovat alatt közölték nem vállal felelősséget a Szerk.

Vezérképviselőt

szervez Budapest-Bécsi Export-Import vállalat Rimaszombat székhelyvel, egy az egész világon szabadalmazott, sokat jövedelmező cikk elárusítására. Csak solvens urak pályázatát kérjük e lap kiadóhivatalába „Import” jelige alatt.

Eladó

egy kis karóverőgép a hozzá tartozó állvánnyal és jó erősen megvasalt báránnyal; továbbá

egy nagy karóverőgép minden hozzá tartozó eszközökkel, u. m. egy kránik vasból, egy vasbárány, a karóverőgép állványa, és a kellő csavarok.

A fenti tárgyak nélkülözhetlenek hidlábak és parterősítéseknel, oszlopok és karók beveréséhez. 1-3

Czim: megtudható a kiadóhivatalban.

PUCH **PUCH** PUCH
Eredeti kerékpár

főülmul minden más kerékpárt!
Tartós! Erős! Könnyű járasu!
!! Ujdonság !!

Hegymászó dupla áttételű kerékpár!
Továbbá egyszerű és kontrafékes dupla harangesapágyas kerékpárok vörös vagy szürke hegyi gumival kaphatók Gömör- és Kishontvármegye területére az egyedárusítónál

özv. Enyedi Miksáné

2-3 óra és ékszerüzletében
RIMASZOMBATBAN.

Kerékpár alkatrészek nagy választékban!

PUCH Különböző varrógépek 27 forinttól feljebb 2 PUCH
évi jótállás mellett.

Női szabó!

Ajánlkozik mindentéle, legújabb divatszerinti finom

női costumök,

valamint minden e szakba tartozó egyéb munkák kifogástalan és a legizlésteljesebb elkészítésére.

Pontos és szolid kiszolgálás!
Párisi divatlapok!

A nagyérdemű hölgykösönség szíves pártfogását tisztelettel kéri

PADÁR ANTAL női szabó.

Lakás: Rimaszombat, Szijjártó-utca 38.

Tanuló leányok felvétetnek.

2-*

Kiadó lakás

Szizjártó-utca 49. sz. alatt (a piac közelében) **egy földszinti lakás**, mely három szoba, konyha, éléskamra és mosókonyhából áll 7-*

május 1-re kiadó.

Értekezni lehet **KOSINER VILMOS** tulajdonossal.

Villany világítás. Vizvezeték.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A mikolcsányi ref. leányegyház presbiteriuma pályázatot hirdet egy kisebbszerű **templom és torony tervrajzára** és annak részletes költségvetésére, a belső berendezéssel együtt. A költségvetés legfőlebb 6000 azaz hatezer koronáig terjedhet.

Felhivatnak a pályázni szándékozók, hogy ezen építkezésre nézve szabályszerűen kiállított tervrajz és költségvetéssel ellátott ajánlataikat folyó **1911-ik évi márczius hó 31-ig** a giczei ref. anyagyeház lelkészi hivatalához adják be.

A benyújtott ajánlatok felett a mikolcsányi ref. leányegyház presbiteriuma folyó 1911. év április 2-án délelőtt 10 órakor feg Mikolcsányban a gondnok házánál tartandó gyűlésben határozni, de határozata esakis a gömöri ref. egyházmegye jóváhagyása után válik jogerőssé. Gicze, 1911. márczius 15.

Magyar István, ref. lelkész.

UJPÁL ISTVÁN

cserepező-mester

Rimaszombat, Mező-utca 24. szám.

Tisztelettel hozom Rimaszombat város és vidéke háztulajdonosai és építőmestereinek szíves tudomására, hogy több évi gyakorlat után Rimaszombat városában letelepedvén, magamat önállósítottam és ezentul bárminő tetőfedést cserepellel, palával, saját nevem alatt teljesítendek; miért is szolgálatkészségemet úgy új építkezéseknél, mint javítások vagy átrakásoknál ezennel tisztelettel felajánlom. 1-3

Szíves pártfogást kérve vagyok tisztelettel

Ujpál István, cserepező-mester.

Kiadó lakás

Losonczi-utca 53-ik sz. a 1 utczai lakás kerttel s hozzá ta mellékhelyiséggel;

továbbá ugyanott egy kerti lakás konyhakert és hozzátartozó mellékliségekkel **május 1-sejére** kiadó.

Értekezni lehet ugyanott avagy lajdonos: **özv. Király Ferenczné (Szolnok, Sipos-tér 1030. sz. alatt**

Eladó ház.

Rimaszombatban a **Losonczi-utca 52. sz.** ház, udvar- és kertből álló béség eladó. — Bővebb felvilágosítással s gal özv. **Teleszniczky Edéné Rin szombat.** 6-

Faeladási hirdetmény

Jolsva r. t. város tulajdonát k Kövi patak és Szpárina nevű erdőre ben termelt mintegy 250 tömörkőb vegyes méretű tölgy szálfá **1911. márczius hó 31-én** délelőtt 10 ó a városházán megtartandó árverés eladatni.

Az árverés megkezdése előtt zárt latok is el fognak fogadtatni. Az ár feltételek a polgármesteri hivatalnál mikor megtekinthetők.

Árverelni szándékozók kötelesek verés alkalmával a **3750 koron** kiáltási ár 10%-át, azaz 375 k készpénzben vagy ovadékképes ér pirokban letenni, illetve zárt ajánlat mellékelni.

Jolsván, 1911. évi márczius hó

Basilides Guszt

2-2

polgármester.

Értesítés.

Tisztelettel hozom tudomására Rimasz város és a vidék n. é. közönségének, hogy **41 óta fennállott**

HOLLÓSY-féle temetkező-vállalat

átvettem, azt ezentul a régi név igé vételével, **Deák Ferencz-utca 24. sz. Zsuffa Kálmán-féle** ujonnan épült ház saját nevem alatt fogom tovább vezetni. -

rem eunélfogva mindazokat, kiknek kedves hal eltemetése osztályrészül jut, ezen szomorú kiségek teljesítésével engem megbizni. Elvállalok denféle temetkezést és az ezzel járó összes teen

Tartok raktáron mindenféle nagyságban vitelben **érecz- és fakoporsót, szemfedőt, kossorút, kossoruzsalagot, készítették s jelentéseket, ravatalozást** stb. mérsékelt a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig.

A helybeli és vidéki n. é. közönség jóai pártfogását tisztelettel kéri 1:

ZAWADZKY EDE

Rimaszombat, (Deák Ferencz-u.

Kiadó üzlethelyiség.

Tornalján, a Fő-tér központján hosszabb időre kiadó egy üzlethelyiség megfelelő raktárral és kellő állványokkal, ugyancsak egy ahhoz tartozó kényelmes lakással. 1-3

Felvilágosítást nyújt a tulajdonos: **Urszinyi Zsigmond** ugyanott.

Vállalkozók kerestetnek

a kik hajlandók intelligensebb munkásokat lakással és kosztal ellátni.

Jelentkezéseket elfogad a **Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank r.-t.** 1-3

Árverési hirdetés.

133. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a Rimaszombati kir. járás-bíróságnak 1909. évi Sp. I. 152/3 számú végzése következtében Molnár József ügyvéd által képviselt Rimaszombati ev. ref. egyház javára 450 kor. s jár. erejéig 1909. évi június hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1200 koronára becsült következő ingóságok u. m.: lovak, szekér stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járás-bíróság 1910. évi V. 64/6. sz. végzése folytán 110 kor. hátr. tőkekövetelés és eddig összesen 78 kor. 24 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Rimaszombatban a város házá-nál leendő megtartására **1911. évi márczius hó 30-ik napjának** d. u. 2 órája határidőül kintüzetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Rimaszombat, 1911. évi márczius hó 15.

Gaskó János. kir. bir. végrehajtó.

Hirdetés.

1142. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy **Jeszte** község tagosítás folytán a 2579/86. évi igazságügyi miniszteri rendelet értelmében készített telekkönyvi átalakítási tervezete hitelesített és ezzel kapcsolatosan mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. évi XXIX. t. cz. 1889. évi XXXVIII. t. cz. és 1891. évi XVI. t. cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik s az 1892. évi XXIX. t. czikkben szabályozott eljárás és a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése foganatosíthatni fog.

E czéllal a helyszíni eljárás a nevezett községben **1911. évi április hó 3-ikán** veszi kezdetét.

Ennélfogva felhivatnak:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezet ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhírnemű harmadik sze mélyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2. Mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kintüzet napra kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és

az előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel.

3. Mindazok, a kik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. évi XXIX. t. cz. 15-18. és az 1889. évi XXXVIII. t. cz. 5, 6, 7 és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt azzal ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvénye-

síthatik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is esznek.

4. Azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéni jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyancsak az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezők, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellen esetben a bélyegmentesség kedvezményétől esznek.

Kelt Rimaszombatban a kir. tszék mint tkvi hatóságnál 1911. évi február hó 23-án.

Mészáros s. k., kir. tszéki bíró.

Egy óra javítás 80 krajczár.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a n. é. közönséget, hogy **Rimaszombatban, a Szijjártó-utca 52. szám alatt egy elsőrendű**

óra- és ékszerjavító műhelyt

rendeztem be. — Javitok **fali és zsebórákat** kifogástalanul, két évi jótállás mellett darabonként **80 krajczárért**; ugyancsak elvállalok **ékszerjavításokat** szolid, pontos és jutányos kiszolgálás mellett.

Szíves pártfogást és jóindulatot kérve, vagyok kiváló tisztelettel

MAÁR BÉLA órás.

2-2

: Ifj. HISNYAN BÁLINT :

:-: nagy férfi- és gyermekruha raktára :-: 6-7

Rimaszombat Fő-tér 9. szám. (A „Kaszinó“ épületében.)

Ajánlja dúsán felszerelt férfi- és gyermekruha raktárát a n. é. közönség figyelmébe, hol mindenféle öltözék a legjobb anyagból, kifogástalanul elkészítve, nagy választékban a legmérsékeltebb árak mellett ugy kész állapotban, mint mértékvetel szerint is kaphatók.

A Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R.-t.

Üzletfeleinek. — T. közönségnek szives tudomására hozza, miszerint a mai követelményeknek megfelelőleg **Rimaszombatban** felépített

gépgyárát és gépjavító műhelyét üzembe hozta.

Gyárt és javít: motorokat, cséplőket, elevátorokat és mindenféle gazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket és vasszerkezeti munkákat. ::

Hengerrovátkálás gyorsan és pontosan eszközöltetik.

Autogén gyorsforrasztás tengely vagy bármilyen öntött vasalkatrészekre 24 órán belül eszközöltetik.

:: Állandó raktár mindenféle gazdasági gépekben ::

A géptulajdonosok felkértnak, hogy javításra szoruló gépeket mielőbb szállítsák be, nehogy későbbi időszakban beállani szokott torlódás miatt, az késedelmesen eszközöltessék. 12-7